

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR AAS „BTA BALTIC INSURANCE COMPANY“ GINČO NAGRINĖJIMO**

[Data] Nr. [Nr.]
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AAS „BTA Baltic Insurance Company“, veikiančios Lietuvoje per įsteigtą filialą, (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2021 m. liepos 20 d. – 2022 m. liepos 19 d. draudimo laikotarpiui tarp pareiškėjo ir draudiko buvo sudaryta gyventojų turto draudimo sutartis (draudimo liudijimo Nr. (*duomenys neskelbiami*)) (toliau – Draudimo sutartis), kuria buvo apdraustas butas, jame esantis kilnojamasis turtas ir asmens civilinė atsakomybė. Draudimo apsauga buvo suteikta Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 039.1 (toliau – Taisyklės) pagrindu.

Pareiškėjas, remdamasis Draudimo sutarties sąlygomis, draudikui pateikė prašymą išmokėti draudimo išmoką už per 2022 m. sausio 12 d. įvykį sunaikintą apdraustą televizorių „Sony Bravia KD-65AF9“. Pareiškėjas draudikui pateikė 2020 m. gruodžio 22 d. televizoriaus įsigijimo išlaidas patvirtinančius įrodymus, kurie pagrindžia, kad televizorius buvo įsigytas už 4 470,69 Eur. Draudikas 2022 m. vasario 8 d. raštu pareiškėją informavo apie išmokamą 1 749,53 Eur draudimo išmoką. Draudikas nurodė, nustatęs, kad dėl sunaikinto televizoriaus pareiškėjo patirti nuostoliai sudaro 2 178,67, ir iš minėtos sumos išskaičiavo 429,14 Eur išskaitą.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko apskaičiuotos draudimo išmokos dydžiu, pateikė nuorodą į „Sony“ atstovo Lietuvoje puslapį, kuriame nurodyta, kad televizoriaus „KD65AF9BAEP“ kaina yra 4 032,90 Eur. Pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą išmokėti draudimo išmoką, apskaičiuotą remiantis minėtoje nuorodoje skelbiama televizoriaus kaina – 4 032,90 Eur. Pareiškėjas nurodė, kad, atsižvelgiant į tai, kad yra išmokėta 1 749,53 Eur draudimo išmoka, remiantis pareiškėjo draudikui pateiktais duomenimis apie analogiško sugadintam televizoriui daikto įsigijimo kainą, pareiškėjo draudikui pateiktais duomenimis apie UAB „PC Help“ suteiktų žalos televizoriui vertinimo paslaugų išlaidas 33 Eur ir išskaičiavus Draudimo sutartyje nustatytą 20 proc. išskaitą, papildoma draudimo išmoka turi būti 1 563,47 Eur. Pareiškėjas pabrėžė, kad draudiko apskaičiuoti 2 178,67 Eur nuostoliai yra nepagrįsti, nes draudikas vadovavosi duomenimis apie skirtingų techninių savybių nei apdraustas televizorius televizorių įsigijimo kainas. Pareiškėjas nurodė, kad, draudikui išmokėjus draudimo išmoką, apskaičiuotą pagal skirtingų techninių savybių nei apdraustas televizorius televizorių rinkos vertę, pareiškėjo turtinė padėtis nebus atkurta į iki draudžiamąjį įvykią buvusią padėtį ir ji bus pabloginta.

Draudikas, atsižvelgdamas į pareiškėjo nurodytas aplinkybes, informavo pareiškėją apie išmokamą papildomą 593,89 Eur draudimo išmoką. Draudikas pabrėžė, kad už pareiškėjo nurodytą televizoriaus 4 032,90 Eur kainą minėto televizoriaus nėra galimybės įsigyti, nes analogiški televizoriai jau nebegaminami. Draudikas nurodė, kad nuostolius apskaičiavo pagal „artimiausių parametrų Master series televizorių Sony XR65A90J“. Draudikas pareiškėjui pateikė paaiškinimus, kaip buvo apskaičiuota papildoma 593,89 Eur draudimo išmoka: iš apskaičiuotos 2 888,03 Eur nuostolio dėl apdrausto televizoriaus sunaikinimo sumos buvo išskaičiuota 20 proc. išskaita, kuri yra 577,61 Eur. Draudikas taip pat nurodė, kad išmokėta draudimo išmoka atlygino ir pareiškėjo patirtas UAB „PC Help“ suteiktų žalos televizoriui vertinimo paslaugų išlaidas – 33 Eur. Atsižvelgiant į pareiškėjui jau išmokėtą 1 749,53 Eur draudimo išmoką ir išmokėtą papildomą 593,89 Eur draudimo išmoką, bendra draudimo

išmoka, atlyginanti žalą už per draudžiamąjį įvykį sunaikintą apdraustą televizorių ir atlyginanti pareiškėjo patirtas 33 Eur žalos vertinimo išlaidas, yra 2 343,42 Eur. Minėta 2 343,42 Eur draudimo išmoka yra apskaičiuota iš draudiko nustatyto 2 888,03 Eur nuostolio dėl apdrausto televizoriaus sunaikinimo išskaičiavus Draudimo sutartyje įtvirtintą 20 proc. išskaitą, t. y. išskaičiavus 577,61 Eur.

Pareiškėjas, nesutikdamas su draudiko apskaičiuotos ir išmokėtos draudimo išmokos dydžiu, nurodė, kad „vienas iš mano pagrindinių kriterijų renkantis televizorių buvo ir dabar yra garso kokybė. Televizoriai nėra analogiški ir neatitinka sugadinto televizoriaus parametrų.“ Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, pareiškėjas draudikui ir kreipimesi į Lietuvos banką kėlė reikalavimą išmokėti papildomą 1 563,47 Eur draudimo išmoką.

Draudikas atsiliepime į pareiškėjo kreipimąsi nurodė, kad „draudėjo pateikta nuoroda Sony puslapyje nėra galiojanti, nes gamintojas pateikia rekomenduojamą kainą, tačiau paspaudus nuorodą įsigyti įrenginį pateikiamas tekstas „Atsiprašome bet šio modelio nėra nė pas vieną iš mūsų pardavimo partnerių“, todėl įsigyti tokio paties televizoriaus nebėra galimybės, kadangi jis jau nebegaminamas. Pažymėtina, kad kaina yra rekomenduojama ir tai nėra artimiausių parametrų / analogiško televizoriaus vertė. Susisiekus su Sony atstovu Lietuvoje telefonu buvo nurodyta, kad visi parametrai nurodyti tinklapyje ir detalesnės informacijos neteiks.“

Draudikas pabrėžė, kad, remiantis Taisyklių Specialiųjų sąlygų 10.7 papunkčiu, draudimo išmoka namų turto sunaikinimo atveju turi atlyginti išlaidas, reikalingas analogiškam daiktui įsigyti. Draudiko teigimu, atsižvelgiant į tai, kad analogiško televizoriaus nėra galimybės įsigyti, draudimo išmoka turi būti apskaičiuota pagal sunaikintam televizoriui artimiausių techninių savybių televizoriaus vertę. Draudikas nurodė, kad „pagal šiuo metu rinkoje esančių naujų televizorių pasiūlymus artimiausias atitiktum būtų „Sony XR-65A90J“. Siekdamas pagrįsti televizoriaus „Sony XR-65A90J“ techninių savybių atitiktį sugadintam televizoriui, draudikas pateikė „profesionalų RTINGS.COM modelių palyginimą“. Draudikas nurodė, kad „parinkto artimiausio pagal techninius parametrus įrenginio Sony XR-65A90J vidutinė rinkos kaina nuostolio nustatymo metu – 2888,03 Eur“. Draudikas taip pat nurodė, kad „technologijos smarkiai tobulėja ir įrenginių kainos smarkiai kinta. Šiuo metu analogiškų išmatavimų televizoriaus su 8 garso kolonėlėmis nebegamina joks gamintojas. Tačiau numatyto palyginamojo modelio garso parametrai yra panašūs.“ Draudikas taip pat pateikė duomenis apie televizoriaus „Sony KD-65AF9“ kainas nuo 2 399,99 Eur iki 3 197 Eur, tačiau prie duomenų apie prekybos tinklų siūlomas televizoriaus „Sony KD-65AF9“ įsigijimo išlaidas nurodyta – „Išparduota“. Draudikas pabrėžė, kad minėti duomenys patvirtina, kad sugadintam televizoriui analogiško televizoriaus rinkoje nėra galimybės įsigyti, nes tokio modelio ir techninių savybių televizoriai jau nėra gaminami.

Nagrinėjant vartojimo ginčą draudikas pateikė papildomus paaiškinimus, kuriuose nurodė, kad iš „Sony“ atstovo Lietuvoje buvo gauti 2022 m. birželio 6 d. ir birželio 14 d. duomenys, patvirtinantys, kad „draudiko parinktas artimiausių parametrų modelis Sony XR65A90JAEP yra šiuolaikinis kokybiškas modelis su geresne garso kokybe nei turėtas pareiškėjo modelis „Sony KD-65AF9, būtent garso kokybę pareiškėjas ir akcentavo nesutikdamas su sprendimu.“ Taip pat „Sony“ atstovas Lietuvoje patvirtino, kad televizorius „KD65AF9BAEP yra tos pačios kategorijos televizorius, kaip apdraustas televizorius, tik jis yra naujesnis ir su kai kuriomis geresnėmis savybėmis (techninėmis charakteristikomis).“ Be to, draudikas pabrėžė, kad pareiškėjas nesutiko su nuostolio pagal artimiausių techninių parametrų televizorių įsigijimo išlaidas apskaičiavimu, nurodydamas, kad televizoriaus rinkos vertei draudžiamąjį įvykio dieną nustatyti draudiko pasirinkti lyginamieji objektai „neturi aštuonių garsiakalbių“. Todėl draudikas rinko „Sony“ atstovo Lietuvoje paaiškinimus, ar „šiuo metu SONY gamintojas gamina 8-uonių garsiakalbių sistemos televizorius“. 2022 m. birželio 6 d. gauti „Sony“ atstovo Lietuvoje paaiškinimai patvirtino, kad tokios garso kokybės techninių savybių televizoriai nėra gaminami. Atsižvelgdamas į tai, draudikas nurodė, kad surinkti papildomi įrodymai patvirtina, kad sunaikinto televizoriaus rinkos vertė draudžiamąjį įvykio dieną negalėjo būti nustatyta pagal to paties, kaip apdraustas televizorius, rinkos vertę. Be to, draudiko atlikti nuostolio, remiantis į apdrausto televizoriaus savybes maksimaliai panašių techninių savybių televizorių kainomis, skaičiavimai patvirtina, kad pareiškėjas už nustatytą nuostolio sumą galėtų įsigyti geresnės garso kokybės televizorių.

Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas teigia teisingai apskaičiavęs 2 888,03 Eur nuostolius, nes apskaičiuota suma atitinka sunaikintam televizoriui artimiausių techninių savybių televizoriaus „Sony XR65A90JAEP“ vertę draudžiamąjį įvykio dieną. Taip pat

draudikas nurodė, kad pareiškėjui išmokėta 2 343,42 Eur draudimo išmoka, atlyginanti žalą už sunaikintą apdraustą televizorių ir atlyginanti pareiškėjo patirtas 33 Eur žalos vertinimo išlaidas, buvo apskaičiuota, vadovaujantis Draudimo sutarties sąlygomis ir surinktais objektyviais įrodymais apie sunaikintam televizoriui artimiausių techninių parametru televizoriaus vertę draudžiamąjį įvykio dieną (t. y. Draudimo sutartyje nurodytą apdraustojo turto atkuriamąją vertę).

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus duomenis, darytina išvada, kad ginčas tarp šalių kilo dėl draudimo išmokos, atlyginančios žalą dėl sunaikinto apdrausto televizoriaus, dydžio.

Pareiškėjas, draudikui teikdamas reikalavimą išmokėti papildomą 1 563,47 Eur draudimo išmoką, rėmėsi televizoriaus įsigijimo už 4 470,69 Eur duomenimis ir nuorodos į „Sony“ atstovo Lietuvoje puslapį, kuriame nurodyta televizoriaus „KD65AF9BAEP“ 4 032,90 Eur kaina, duomenimis. Draudikas, vadovaudamasis „Sony“ atstovo Lietuvoje patvirtinimu, kad televizorius „KD65AF9BAEP“ yra tos pačios kategorijos televizorius, kaip apdraustas televizorius, tik jis yra naujesnis ir jo techninės savybės geresnės, be to, apdrausto televizoriaus garso kokybės techninių parametru televizoriai jau nebegaminami, taip pat vadovaudamasis ekspertiniu vertinimu apie sunaikintam televizoriui artimiausių techninių savybių televizoriaus vertę draudžiamąjį įvykio dieną, nurodė, kad pareiškėjo dėl draudžiamąjį įvykio patirtas nuostolis yra 2 888,03 Eur ir šis nuostolis buvo apskaičiuotas pagal Draudimo sutarties sąlygas dėl atkuriamosios vertės draudžiamąjį įvykio metu nustatymo.

Vertinant ginčo šalių nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad šalių sudaryta Draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje konstatuojama, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.*). Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas bei kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnį (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007*).

Draudimo liudijime nurodyta, kad kilnojamasis turtas yra apdraustas nauja atkuriamąja verte. Taip pat draudimo liudijime nurodyta, kad „pagal pasirinktą apsaugos variantą atlyginama žala dėl televizoriaus dužimo, sugadinimo ar sugedimo. Pagal šią sąlygą, draudžiamąjį įvykio atveju televizoriams taikoma 20 proc. išskaita nuo paskaičiuotos atlygintinos žalos dydžio, bet ne mažiau kaip 50 Eur. Draudėjas įsipareigoja pateikti televizoriaus įsigijimą patvirtinančius dokumentus, jeigu draudėjas dokumentų nepateikia, draudimo išmokos dydis mažinamas 50 proc. po besąlyginės išskaitos pritaikymo“.

Nuostolio dėl apdrausto turto sunaikinimo sąlygas įtvirtina Taisyklės, dėl kurių taikymo ir privalomumo šalių ginčo nėra. Taisyklių Specialiosios dalies 10.17 papunktyje nustatyta, kad namų turto sunaikinimo atveju atlyginamos išlaidos analogiško daikto įsigijimui. Taisyklių Specialiosios dalies 7.1 papunktyje nustatyta, kad draudimo vertė – draudžiamąjį turto vertė, kuria *remiamasi apskaičiuojant draudimo išmoką atsitikus draudžiamajam įvykiui*. Todėl Taisyklių Specialiosios dalies 10.17 papunkčio sąlygos, įtvirtinančios draudimo išmokos dėl turto sunaikinimo apskaičiavimo nuostatas, turi būti sistemiskai aiškinamos su draudimo liudijime ir Taisyklėse įtvirtintomis Draudimo sutarties sąlygomis, reglamentuojančiomis apdrausto turto draudimo vertės nustatymą.

Kaip minėta, draudimo liudijimo duomenys patvirtina, kad namų turtas buvo apdraustas nauja atkuriamąja verte. Taisyklių Specialiosios dalies 7.5.1 papunktyje atkuriamoji vertė apibrėžta, kaip išlaidos tokios pat rūšies, kokybės, galingumo ar kitų analogiškų parametru

naujam turtui įsigyti ar jį suremontuoti naudojant naujas detales. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2014 m. balandžio 23 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. 3K-3-229/2014, konstatavo, kad vienas iš turto draudimo sutarčių ypatumų yra draudimo vertės kategorija, kuri yra svarbi nustatant draudimo sumą, draudimo įmoką ir draudimo išmoką. Draudimo vertės kategorija yra susijusi su draudimo interesu. Draudimo intereso, kurį draudžia draudėjas, vertė vadinama draudimo verte. Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo (toliau – Draudimo įstatymas) 94 straipsnyje nustatyta, kad būtina nuostolių draudimo sutarties sąlyga yra teisėtas draudėjo ar apdraustojo draudimo interesas, kurį galima įvertinti pinigais. Taigi, draudimo interesas yra nuostolis, kurį gali patirti draudėjas įvykus draudžiamajam įvykiui ir kuris gali būti įvertintas pinigais. Pagal Draudimo įstatymo 105 straipsnį, reglamentuojantį draudimo išmoką turto draudimo atveju, draudimo išmokos dydis yra lygus dėl draudžiamąjį įvyki patirtų draudėjo, apdraustojo ar naudos gavėjo nuostolių ir (ar) kitų išlaidų (draudimo intereso) dydžiui, jeigu šalių susitarimu nenustatyta, kad draudikas privalo atlyginti tik dalį nuostolių (kitų išlaidų).

Todėl, remiantis nurodytu turto draudimo sutartinių teisinių santykių reglamentavimu ir kasacinio teismo išaiškinimais bei draudimo liudijimo duomenimis ir Taisyklių 7.5.1 papunkčio nuostatomis, darytina išvada, kad draudimo sutarties šalys nustatydamos apdrausto turto draudimo vertę susitarė, kad yra draudžiamas draudėjo draudimo interesas dėl draudimo išmokos, atlyginančios nuostolius, apskaičiuotus pagal išlaidas, kurias draudėjas patirtų draudžiamąjį įvyki dieną įsigydamas tokios pat rūšies, kokybės, galingumo ar kitų analogiškų parametrų naują turtą, mokėjimo. Kaip minėta, draudimo sutarčių, kaip nuostolių draudimo sutarčių, būtina sąlyga yra draudėjo draudimo interesas, kurį galima įvertinti pinigais. Taisyklių Specialiųjų sąlygų 10 punkte, reglamentuojančiame nuostolio, įvykus draudžiamajam įvykiui, nustatymo sąlygas, taip pat įtvirtinta, kad nuostolio dydis – patirtos žalos piniginė išraiška, kuri reikalinga suremontuoti ar atkurti apdraustą turtą į būklę, buvusią prieš pat atsitinkant draudžiamajam įvykiui.

Svarbu pažymėti, kad nei draudimo liudijime, nei Taisyklėse nėra įtvirtinta, kad, turtą apdraudus nauja atkuriamąja verte, draudimo išmoka turi būti mokama pagal apdrausto turto įsigijimo dokumentuose nurodytas apdrausto turto (nagrinėjamu atveju – televizorius) įsigijimo išlaidas. Draudimo liudijime nurodyta, kad televizoriaus įsigijimo dokumentų įvykus draudžiamajam įvykiui draudikui pateikimas yra tik siejamas su 50 proc. nesumažintos draudimo išmokos mokėjimu. Be to, Taisyklių Specialiųjų sąlygų 10.17 papunktis draudėją įpareigoja namų turto praradimo atveju draudikui pateikti sugadintų, dingusių ar sunaikintų daiktų sąrašą, nurodant jų kainą, įsigijimo metus, taip pat įsigijimo dokumentus, nuotraukas ar kitus įrodymus, patvirtinančius, kad draudėjas turėjo tokį daiktą. Todėl, remiantis Draudimo sutarties (draudimo liudijimo ir Taisyklių) sąlygomis, pažymėtina, kad draudėjo duomenų apie apdrausto turto įsigijimą, įvykus draudžiamajam įvykiui, draudikui pateikimas yra reikšmingas, siekiant nustatyti sugadinto ar sunaikinto daikto turėjimo faktą (apdrausto turto praradimo atveju) ir siekiant nustatyti daikto technines savybes, kurios yra reikšmingos draudimo vertei, pagal kurią nustatomas draudėjo nuostolis dėl draudžiamąjį įvyki, apskaičiuoti.

Nuostolių draudimo sutartyse draudimo interesas, įgyvendinamas pagal draudimo sutarčių teisėje pripažįstamą kompensacijos principą, lemia ir maksimalų draudimo išmokos dydį, todėl šalys, sudarydamos draudimo sutartį, gali susitarti, kad draudimo suma, kuria apribojamas draudiko įsipareigojimų kompensuoti draudėjo galimus nuostolius dydis, bus lygi draudžiamąjį turtinio intereso piniginei vertei įvyki dieną, nes šiuo atveju draudimo išmoka gražintų draudėją į turtinę padėtį, kurioje jis buvo prieš draudžiamąjį įvyki. Atkreiptinas dėmesys, kad, Lietuvos bankui įvertinus pirmiau nurodytas draudimo liudijimo ir Taisyklių sąlygas, buvo padaryta išvada, kad šalys, sudarydamos draudimo sutartį, susitarė, kad įvykus draudžiamajam įvykiui pareiškėjo patirtas nuostolio dydis bus skaičiuojamas pagal analogiškų (arba maksimaliai panašių į apdraustą televizorių) televizorių kainas, kurios vyravo draudžiamąjį įvyki dieną. Toks šalių susitarimas suponuoja išvadą, kad Taisyklėse yra teisiškai apibrėžti pareiškėjo turtiniai interesai, numatant, kad pareiškėjo patirti nuostoliai bus kompensuojami, atsižvelgiant į apdrausto turto rinkos vertę draudžiamąjį įvyki dieną. Todėl pareiškėjo patirtas nuostolis turi būti apskaičiuotas pagal kompensacijos principą ir turi būti lygus draudžiamąjį turtinio intereso piniginei vertei įvyki dieną, t. y. pagal draudžiamąjį įvyki dieną, o ne apdraustojo televizoriaus įsigijimo dieną rinkoje vyravusias analogiško naujo arba maksimaliai panašaus į apdraustą televizorių televizoriaus kainas.

Reikalaujamas, kad draudikas išmokėtų papildomą 1 563,47 Eur draudimo išmoką, pareiškėjas rėmėsi ne tik duomenimis apie apdrausto turto įsigijimo išlaidas – 4 470,69 Eur,

bet ir vadovavosi draudikui pateiktoje nuorofoje į „Sony“ atstovo Lietuvoje puslapį nurodyta televizoriaus kaina – 4 032,90 Eur. Draudikas, atsisakydamas apskaičiuoti draudimo išmoką pagal pareiškėjo draudikui pateiktoje nuorofoje nurodytą informaciją, rėmėsi aplinkybėmis, kad už 4 032,90 Eur televizorius negali būti įsigytas, nes toks modelis jau nėra gaminamas.

Siekdamas pagrįsti nurodytas aplinkybes, draudikas pateikė „Sony“ atstovo Lietuvoje draudikui 2022 m. birželio 6 d. pateikto raštą, kuriame nurodyta, kad „KD-65AF9“ yra 2018 m. modelis. Dabar Sony negamina TV su 8 –jų garsiakalbiais“. Draudikas taip pat pateikė duomenis apie televizoriaus „Sony KD-65AF9“ kainas nuo 2 399,99 Eur iki 3 197 Eur, tačiau prie duomenų apie prekybos tinklų siūlomas televizoriaus „Sony KD-65AF9“ įsigijimo išlaidas nurodyta – „Išparduota“. Be to, kaip pagrįstai nurodė draudikas, pareiškėjo pateiktoje nuorofoje į „Sony“ atstovo Lietuvoje puslapį, kuriame nurodyta televizoriaus „KD65AF9BAEP“ 4 032,90 Eur kaina, yra pateikiami duomenys, kad nurodyto televizoriaus nėra galimybės įsigyti. Svarbu pažymėti, kad pareiškėjas neginčijo draudiko nurodytų aplinkybių, kad atkuriamoji vertė negali būti nustatyta pagal televizoriaus faktinę vertę (t. y. pareiškėjo patirtas televizoriaus įsigijimo išlaidas). Taip pat pareiškėjas nei draudikui, nei Lietuvos bankui nepateikė duomenų, kad už 4 032,90 Eur televizorius buvo įsigytas. Atsižvelgiant į tai ir remiantis „Sony“ atstovo pateiktais paaiškinimais, kad pareiškėjo pageidaujamos garso kokybės televizoriai (kaip ir apdraustas televizorius) jau nėra gaminami, darytina išvada, kad draudžiamojo įvykio dieną draudikui nebuvo galimybės pareiškėjo patirto nuostolio nustatyti pagal faktinę pareiškėjo televizoriaus vertę.

Remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, darytina išvada, kad draudikas, apskaičiuodamas nuostolį, išanalizavo pareiškėjo televizoriaus techninius duomenis ir nustatė apdrausto televizoriaus technines savybes labiausiai atitinkančio televizoriaus „Sony XR65A90JAEP“ vertę draudžiamojo įvykio dieną – 2 888,03 Eur. „Sony“ atstovas Lietuvoje draudikui adresuotame 2022 m. birželio 6 d. rašte patvirtino, kad „televizorius XR65A90JAEP yra 2021 m. šiuolaikinis kokybiškas modelis. Acoustic Surface Audio+“ + Actuator x 2, Subwoofer x 2 funkcijų garso kokybė geriau nei KD-65AF9.“

Kaip pagrįstai nurodė draudikas, pareiškėjas, ginčydamas draudiko nustatytą nuostolių dydį, rėmėsi aplinkybėmis, kad pagrindinis kriterijus, įsigyjant apdraustą turtą, buvo garso kokybė. „Sony“ atstovo Lietuvoje paaiškinimai patvirtina, kad televizoriaus „Sony XR65A90JAEP“, pagal kurio 2 888,03 Eur vertę draudžiamojo įvykio dieną buvo nustatytas pareiškėjo dėl draudžiamojo įvykio patirtas nuostolis, garso kokybė yra geresnė už draudžiamojo įvykio metu sunaikinto televizoriaus garso kokybę. Todėl Lietuvos bankui pateikto kompetentingo specialisto (t. y. „Sony“ atstovo Lietuvoje) paaiškinimai patvirtina, kad pareiškėjui už draudiko nustatytą nuostolio sumą įsigijus televizorių pareiškėjo turiniai praradimai dėl draudžiamojo įvykio būtų buvę visiškai kompensuoti, be to, atsižvelgiant į pareiškėjo poreikius dėl apdrausto televizoriaus garso kokybės, pažymėtina, kad iš esmės minėti poreikiai būtų ir pagerinti. Todėl nėra pagrindo laikyti pagrįstomis pareiškėjo draudikui pateiktoje pretenzijoje nurodytų aplinkybių, kad, draudikui išmokėjus 2 343,42 Eur draudimo išmoką, pareiškėjas nebus gražintas į iki draudžiamojo įvykio buvusią padėtį.

Atsižvelgiant į kitas pareiškėjo draudikui nurodytas aplinkybes, kad pagal draudiko pasirinktus lyginamuosius objektus, kurių pagrindu buvo nustatyta apdrausto turto atkuriamoji vertė draudžiamojo įvykio dieną, pareiškėjo turtinė padėtis po draudžiamojo įvykio bus pabloginta, pažymėtina, kad draudikas, siekdamas pagrįsti teisingai apskaičiavęs 2 888,03 Eur nuostolius, pareiškėjui ir Lietuvos bankui pateikė atkuriamosios vertės pagal televizoriaus „Sony XR65A90JAEP“ įsigijimo išlaidas draudžiamojo įvykio dieną apskaičiavimą.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas, nustatydamas 2 888,03 Eur televizoriaus „Sony XR65A90JAEP“ vertę draudžiamojo įvykio dieną, vadovavosi duomenimis apie trijų lyginamųjų objektų kainas. Minėti duomenys patvirtina, kad televizorius „Sony XR65A90JAEP“ draudžiamojo įvykio dieną galėjo būti įsigytas už kainas nuo 2 893,54 Eur iki 2885,54 Eur (pažymėtina, kad, skirtingai nei draudiko pateiktoje informacijoje apie analogiškų apdraustam televizoriui televizorių „Sony KD-65AF9“ kainas, lyginamųjų objektų įsigijimo kainų informacijoje nėra pateikta duomenų, kad televizoriai „išparduoti“).

Draudikas, siekdamas pagrįsti, kad lyginamųjų objektų, pagal kuriuos buvo nustatyta sunaikinto televizoriaus vertė draudžiamojo įvykio dieną, techninės savybės yra maksimaliai panašios arba geresnės už apdrausto televizoriaus, Lietuvos bankui pateikė ekspertinio pobūdžio paaiškinimus apie minėtų televizorių techninių savybių palyginimą. Be to, draudikas Lietuvos bankui pateikė 2022 m. birželio 14 d. „Sony“ atstovo Lietuvoje raštišką patvirtinimą, kad televizoriaus „Sony XR65A90JAEP“ ir apdrausto televizoriaus modeliai yra tos pačios

kategorijos, tačiau yra nedideli skirtumai, atsižvelgiant į tai, kad „televizorius KD-65AF9 yra keliais metais senesnis. Televizoriaus modelis „XR-65A90J“ yra naujesnis su pažangesnėmis funkcijomis.“

Draudiko eksperto pateikti paaiškinimai apie nurodytų televizorių techninių savybių palyginimą patvirtina, kad apdrausto televizoriaus ir televizoriaus „Sony XR65A90JAEP“ matmenys yra tie patys, televizoriaus „Sony XR65A90JAEP“ įstrižainė yra didesnė, „Blouetooth“ profilio palaikymo parametrai („4.2 HID versija (pelės klaviatūros jungtys) / HOGP (mažų energijos sąnaudų prietaiso jungtys) / SPP (serijinio prievado profilis) / A2DP (stereofoninis garsas) 2 / AVRCP (AV nuotolinio valdymo pultas) abiejų televizorių sutampa“, „visų HDM įvesčių, ausinių įvesčių, USB lizdų parametrai sutampa“. Televizoriaus „Sony XR65A90JAEP“ modelis „turi daugiau atkūrimo kodekų nei apdrausto televizoriaus modelis, tačiau esminio skirtumo nėra“. Ekspertiniuose paaiškinimuose taip pat yra nurodyta, kad „abiejų televizorių ekranų tipų (OLED) ir ekranų raiškų (A X P. pikseliai) (3840×2160) techniniai parametrai yra tie patys“. Be to, ekspertiniuose paaiškinimuose nurodyta, kad „televizoriaus „Sony XR65A90JAEP“ modelis turi daugiau vaizdo palaikymo signalų, bet esminio skirtumo nėra“.

Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalies ir Taisyklių Specialiosios dalies 10.4 papunkčio nuostatos, įpareigojančios draudiką nustatyti nuostolio ir šį nuostolį atlyginančios draudimo išmokos dydį, aplinkybes ir šių aplinkybių tyrimo pagrindu priimti sprendimą dėl draudimo išmokos mokėjimo ir draudėjui (apdraustajam, naudos gavėjui) išmokėti draudimo išmoką, įvykus draudžiamajam įvykiui, lemia draudiko pareigą turėti kvalifikuotus darbuotojus, kurie yra kompetentingi nustatyti žalos dydį (įskaitant ir apdrausto turto atkuriamąją vertę draudžiamąjį įvykio dieną). Atsižvelgiant į tai, pažymėtina, kad draudiko pateikti ekspertiniai paaiškinimai apie televizoriaus „Sony XR65A90JAEP“ techninių savybių atitiktį sunaikinto televizoriaus savybėms, taip pat „Sony“ atstovo Lietuvoje paaiškinimais pagrįsti duomenys apie televizoriaus modelio garso kokybę yra pripažintini pagrįstu įrodymu, o pareiškėjas remiasi subjektyviais teiginiais, kurie nepagrįsti jokiais įrodymais, kad už draudiko nustatytą nuostolio sumą galėtų būti įsigytas tik blogesnių techninių savybių televizorius.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2017 m. kovo 8 d. nutartyje, priimtoje civilinėje byloje Nr. e3K-3-117-686/2017, atkreipė dėmesį į Draudimo įstatymo 98 straipsnio 2 dalį, nustatančią, kad draudikas privalo tirti aplinkybes, būtinas draudžiamąjį įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dėdamas reikiamas pastangas. Kasacinis teismas pabrėžė, kad, siekiant užtikrinti nurodytą Draudimo įstatymo reikalavimų įgyvendinimą, Draudimo įstatymo 98 straipsnio 1 dalyje nustatytos draudėjo, naudos gavėjo ir nukentėjusio trečiojo asmens pareigos. Šie draudimo teisinių santykių dalyviai privalo pateikti draudikui visus turimus dokumentus ir informaciją apie draudžiamąjį įvykio aplinkybes ir pasekmes, būtinus nustatant draudimo išmokos dydį. Remdamasis nurodytu teisiniu reglamentavimu, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas konstatavo, kad minėtos Draudimo įstatymo nuostatos įtvirtina draudiko pareigą, pasinaudojant jam suteiktomis teisėmis, nustatyti draudžiamąjį įvykį ar jo nebuvimą, kitas draudimo išmokai mokėti reikšmingas aplinkybes, o kitiems draudimo santykių dalyviams nustato pareigą pateikti draudikui visus turimus draudimo sutartyje nurodytus ir draudiko reikalaujamus dokumentus bei informaciją. Dėl to kilus šalių ginčui dėl pirmiau nurodytų aplinkybių, lėmusių draudiko atsisakymą mokėti draudimo išmoką, draudikas turi pareigą pateikti duomenis, pagrindžiančius jo sprendimą nemokėti draudimo išmokos, o kiti draudimo santykių dalyviai, juos ginčydami, privalo pateikti jų argumentus ir nurodomas aplinkybes patvirtinančius įrodymus (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 12 ir 178 straipsniai).

Nagrinėjamu atveju Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad pareiškėjas, vykdydamas Draudimo sutartyje nustatytas pareigas, draudikui pateikė apdrausto televizoriaus įsigijimo faktą ir įsigijimo išlaidas patvirtinančius įrodymus. Nors pareiškėjas draudikui pateikė nuorodą į „Sony“ atstovo Lietuvoje puslapį, kuriame nurodyta televizoriaus „KD65AF9BAEP“ kaina – 4 032,90 Eur, tačiau jis įrodymais nenuginčijo draudiko argumentų, kad už pareiškėjo nurodytą sumą televizorius negali būti įsigytas. Kaip minėta, pareiškėjas nei draudikui, nei Lietuvos bankui nepateikė įrodymų, patvirtinančių, kad draudimo išmoka, atlyginanti žalą dėl televizoriaus sunaikinimo, turi būti apskaičiuota pagal sugadintam televizoriui analogiško televizoriaus įsigijimo išlaidas (t. y. apskaičiuota pagal televizoriaus faktinę vertę, kurią pagrįstų pareiškėjo draudikui pateikti įrodymai, kad analogiškas draudžiamąjį įvykio metu sunaikintam televizoriui daiktas už 4 032,90 Eur pareiškėjo buvo įsigytas). Priešingai, draudiko surinkti „Sony“ atstovo Lietuvoje paaiškinimai ir pateikti duomenys apie buvusias televizoriaus „Sony KD-65AF9“ kainas nuo 2 399,99 Eur iki 3 197 Eur suteikia pagrindą konstatuoti, kad analogiško

sunaikintam televizoriui daikto vertė draudžiamojo įvykio dieną negali būti nustatyta pagal šio televizoriaus faktinę vertę ir pagal pareiškėjo nurodytas analogiško apdraustam televizoriui televizoriaus 4 032,90 Eur įsigijimo išlaidas.

Draudikas taip pat pateikė ekspertinio pobūdžio paaiškinimus, kad nuostolis dėl apdrausto televizoriaus sunaikinimo buvo apskaičiuotas pagal parinktų lyginamųjų objektų – artimiausių techninių savybių televizorių, kurių kai kurios savybės netgi yra geresnės už sunaikinto televizoriaus savybes, vertę. Atsižvelgiant į Draudimo įstatymo 98 straipsnio 1–3 dalyse įtvirtintas draudimo sutarties šalių pareigas įvykus įvykiui, taip pat kasacinio teismo suformuotą minėtų teisinių santykių, kilus civilinio pobūdžio ginčui, aiškinimo ir taikymo praktiką, pažymėtina, kad draudikas įrodymais pagrindė teisingai apskaičiavęs pareiškėjo patirtus nuostolius, tačiau pareiškėjas, ginčydamas draudiko sprendimą, nepateikė jokių įrodymų, leidžiančių suabejoti draudiko atliktais skaičiavimais, kuriuos pagrindžia ir „Sony“ atstovo paaiškinimai, ir draudiko eksperto nustatyta turto atkuriamoji vertė draudžiamojo įvykio dieną.

Taisyklių Specialiųjų sąlygų 11.2 papunktyje, reglamentuojančiame draudimo išmokos mokėjimą, nustatyta, kad draudimo išmoka yra lygi apskaičiuoto nuostolio sumai, atsižvelgiant į nevisišką draudimą, draudimą padidinta verte, dvigubą draudimą, draudimo vertę, draudimo išmokų apribojimus ir kitas sąlygas, nustatytas šiose taisyklėse ir draudimo liudijime bei išskaičiavus išskaitą. Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad draudikas, apskaičiuodamas pareiškėjui išmokėtą 2 343,42 Eur draudimo išmoką, vadovavosi duomenimis apie Draudimo sutarties šalių nustatytą apdraustų daiktų atkuriamąją vertę ir išskaičiavo Draudimo sutartyje nurodytą 20 proc. išskaitą. Be to, draudiko pareiškėjui išmokėta draudimo išmoka atlygino ir pareiškėjo patirtas 33 Eur žalos vertinimo išlaidas. Remiantis Lietuvos bankui pateiktais įrodymais, darytina išvada, kad draudikas, nustatydamas pareiškėjui išmokėtą 2 343,42 Eur draudimo išmoką, tinkamai pritaikė Draudimo sutarties sąlygas ir įrodymais pagrindė teisingai apskaičiavęs draudimo išmoką. Kadangi pareiškėjo pateikti faktiniai duomenys negali nuginčyti draudiko apskaičiuotos ir objektyviais įrodymais pagrįstos draudimo išmokos, pareiškėjo draudikui keliamas reikalavimas išmokėti papildomą 1 563,47 Eur draudimo išmoką yra atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasi tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Finansinių paslaugų ginčų nagrinėjimo
skyriaus vadovė, pavaduojanti
departamento direktorių

Rasa Cicėnienė